

Evropské správní právo (NV305K)

3. přednáška

JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D.
Lukas.Potesil@law.muni.cz

Právo EU, Správní právo EU

- **Právo EU a jeho vývoj**
- **Pojem správního práva EU**
- **Správní pravomoci EU**
- **Vývoj správního práva EU**
- **Prameny (nejen) správního práva EU**
- **européizace vnitrostátního správního práva vlivem Evropské unie**

Právo EU a jeho vývoj

- SP EU jako **součást práva EU**
- **Právo EU** (komunitární – unijní), souvisí **s vývojem EU** samotné (celní, měnová, politická, právní, ...?)
- Maastricht, Amsterdam, Nice (ES + 2. a 3. pilíř = EU)
- **Lisabon** (EU jako právní subjekt), **právo EU** (původně: komunitární/ES + 2. a 3.pilíř), čl. 1 SEU
- **Právní rámec:**
- **primární:** Smlouva EU (SEU), Smlouva o fungování EU (SFEU), Listina, **zásady**

Právo EU a jeho vývoj

- Listina (LZPEU) – původní Charta z Nice (2000), aplikována v případech uplatnění práva EU, orgány, institucemi a jinými subjekty EU, europeizace z národních úprav
- Čl. 6/1 SEU – EU uznává práva v Listině, má stejnou právní sílu jako SEU a SFEU

Správní právo EU

- Právo EU, které se zaměřuje na správní agendy orgánů, institucí a jiných subjektů EU; projevují se v něm specifika práva EU (**přednost a přímá použitelnost**)
- Správní právo obecně spojeno se státem a veřejnou mocí – jak je to s povahou EU? – veřejná moc delegována od čl. států
- Organizace a činnost při provádění aktů EU, a) **přímá unijní správa** (proces v rámci EU, soudní kontrola v rámci EU), b) **nepřímá unijní správa** – orgány čl. států, vnitrostátní proces a soudní ochrana; **a) + b) = smíšená (mixed) unijní správa**

Správní právo EU

- Produkt tzv. **sekundárního práva**, a to v oblasti tzv. **svěřených** pravomocí (svěřeno od čl. států)
- **zásady subsidiarity** (čl. 5/2 a 3 SEU – v mezích svěřených pravomocí pro dosažení cílů, nejde-li jinak ze strany čl. států, nýbrž vhodněji z EU) a **proporcionality** (čl. 5/4 SEU – nezbytnost a nutnost činnosti EU)

Správní pravomoci EU

☐ Svěřené pravomoci EU

1. **Výlučné** čl. 2/1 SFEU, taxativně uvedené v čl. 3/1, výlučné působení EU, čl. státy jen tehdy, jsou-li zmocněny, nebo při transpozici
2. **Sdílené** čl. 2/2 a čl. 4 SFEU, EU tam, kde je to vhodnější, nežli ze strany čl. států, **loajální spolupráce**
3. **Podpůrné/koordinační** čl. 2/5 a čl. 6 SFEU, nenahrazují čl. státy
 - Co není svěřeno EU, náleží čl. státům – „volný“ prostor
 - **Proporcionalita**
 - **subsidiarita**

Vývoj správního práva EU

- Důsledek integrace, nové požadavky a způsoby jejich řešení
- a) **50. – 60. léta 20. stol.:** „správní atmosféra“, podobnost správních systémů zakladatelských států, rozvoj judikatury, inspirace čl. státy a pro čl. státy, věc „Meroni“ – přípustnost vzniku tzv. agentur, přesun pravomocí na ně, 1. agentura ESA (1957)
- b) **70. léta 20. stol.:** přechod od správní k ústavní atmosféře, sloučení v ES, důraz na **rovnováhu jednotlivých orgánů, normotvorné a správní funkce nerozdělené** (ale sdílené)
- c) **80. – 90. léta 20. stol.:** koordinace čl. států a EU, posilování tzv. přímé unijní správy, vznik řady nových agentur a posilování jejich pravomocí; v důsledku toho zřízení VOP/ombudsmana (stížnosti na nesprávný úřední postup)
- d) **90. léta – 2000:** transparentnost, dobrá správa, etické kodexy, role VOP
- e) **2009 (Lisabon):** čl. 263 SFEU (soudní kontrola správních aktů EU – správní soudnictví EU), právo na dobrou správu podle čl. 41 LZPEU

Prameny SP EU

- **V oblastech svěřených pravomocí (čl. 5/1 SEU)**
 1. **Primární**
 2. **Zásady**
 3. **Sekundární (odvozené)**
 - **Legislativní x nelegislativní**
 - **Nařízení x směrnice**
 - **Úřední věstník EU (č. L, č. C a č. S)**

Prameny SP EU

- **Sekundární předpisy:**
- Tvořeny exekutivou (ER/EK) – demokratický deficit, posilování role EP
- Legislativní akty: **nařízení** (přímo použitelné, plně závazné, unifikace a adaptace/přizpůsobení vnitrostátního práva) a **směrnice** (pro čl. státy, harmonizace, transpozice – sledováno + lhůty)
- (EP a ER na návrh EK, „**řádný legislativní postup**“)

Prameny SP EU

- Sekundární předpisy:
- EK – **nelegislativní akty**, kterými se doplňují nebo mění akty legislativní, podmínka přenesení pravomoci na EK, označení „v přenesené působnosti“
- Tzv. **komitologie**, čl. 290 SFEU, jde o **prováděcí předpisy**
- Nařízení EP a ER č. 182/2011, mělo by být výjimečné, dva postupy pro tzv. komitologii – **poradní nebo přezkumný**
- Doporučení a stanoviska

Vliv (nejenom SP) EU na domácí právní úpravu

- Požadavek loajality (čl. 4/3 SEU)
- **Implementace: a) legislativní** (přizpůsobení obsahu vnitrostátní úpravy – zákon, prováděcí předpis, odstraňování možných rozporů), **b) aplikační** (soudy a správní orgány, **eurokonformní výklad**, aplikační přednost aktů EU)
- Dopad především na **tzv. zvláštní část SP**, P/Po subjektů a správních orgánů

Vliv (nejenom SP) EU na domácí právní úpravu

- **čl. 48 Legislativních pravidel vlády.** Podle něj se uplatňují formulace „*přímo použitelný předpis Evropské unie*“, navazuje-li právní předpis na **nařízení**, v případě implementace **směrnice** se volí formulace „*zapracovává předpisy Evropské unie*“.
- § 34 a jeho jednotlivá ustavení zákona č. 350/2011 Sb., chemický zákon, ve znění pozdějších předpisů. V něm jsou konstruovány **skutkové podstaty správních deliktů prostřednictvím odkazu na přímo použitelný předpis Evropské unie** (tj. míněno nařízení). Národní správní orgány tak ve sféře správního trestání **přímo aplikují unijní předpisy**.